Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/4113

29.7.2026

SPOROČILO KOMISIJE

Smernice o členu 26 Uredbe (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724

(C/2026/4113)

KAZALO

Stran

1. UVOD 2
2. PODROČJE UPORABE ČLENA 26 AKTA O NETO NIČELNI INDUSTRIJI 3
   - 2.1 Dražbe, ki spadajo na področje uporabe akta o neto ničelni industriji 3
   - 2.2 Izjeme in posebne določbe 5
3. ZASNOVA DRAŽB, KI VKLJUČUJEJO NECENOVNA MERILA 8
4. OPREDELITEV IN OCENJEVANJE NECENOVNIH MERIL 11
   - 4.1 Odgovorno poslovno ravnanje 12
   - 4.2 Kibernetska varnost in varnost podatkov 13
   - 4.3 Zmožnost popolne in pravočasne izvedbe 15
   - 4.4 Prispevek k odpornosti 16
   - 4.5 Prispevek k trajnostnosti 20

Priloga 1: Diagram poteka za uporabo meril za odpornost 22

Priloga 2: Primer fotovoltaičnih naprav, skladnih z aktom o neto ničelni industriji, v skladu s členom 7(1) izvedbene uredbe 23

Priloga 3: Primer kopenske vetrne turbine, skladne z aktom o neto ničelni industriji, v skladu s členom 7(3) izvedbene uredbe 24

1. **UVOD**

Necenovna merila na dražbah za uvajanje obnovljivih virov energije so pomembna za povečanje konkurenčnosti podjetij in proizvodnje neto ničelnih tehnologij v EU ter za privabljanje dodatnih čistih naložb v Evropo. Uredba (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (v nadaljnjem besedilu: akt o neto ničelni industriji) ([1]) določa pravila o necenovnih merilih na dražbah, s katerimi se vzpostavlja nov model dražb energije iz obnovljivih virov v EU. S tem modelom se pri ocenjevanju ponudb poleg cene upoštevajo širše družbene koristi, med drugim zanesljivost dobave, varstvo okolja in močnejša dobavna veriga.

V Draghijevem poročilu ([2]) so med drugimi cilji izpostavljeni pomen necenovnih meril za izboljšanje povezovanja sistema, spodbujanje inovacij in krepitev odpornosti. V poročilu je navedeno tudi, da bodo smernice Komisije pomembne za podporo državam članicam pri jasni opredelitvi in uporabi meril ([3]). To sporočilo je neposredni odziv na te ambicije, saj podpira razumevanje necenovnih meril iz člena 26 akta o neto ničelni industriji in zagotavlja praktične usmeritve za lažjo dosledno in učinkovito uporabo teh meril po vsej EU.

Dražbe energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: dražbe) so mehanizem konkurenčnih razpisnih postopkov za podporo proizvodnji ali porabi energije iz obnovljivih virov. Povečanje deleža energije iz obnovljivih virov so znatno olajšale dražbe, ki jih organizirajo države članice. Te dražbe lahko vključujejo državno pomoč. Lahko se dodelijo pravice za razvoj projekta predlagatelju projekta na določeni lokaciji ali javna podpora za gradnjo projektov na področju obnovljivih virov energije ali pa oboje. Dražbe so državam članicam omogočile, da na konkurenčen način določijo višino finančne podpore za tehnologije za energijo iz obnovljivih virov. So ključnega pomena pri optimizaciji ravni javne podpore ([4]). Kot take znatno prispevajo k pospešitvi prehoda s fosilnih goriv na obnovljive vire energije v EU. Z vključitvijo necenovnih meril v zasnovo dražb lahko države članice spodbujajo različne cilje politike in ustrezno nagradijo projekte, ki izstopajo na podlagi meril kakovosti, ki niso povezana s ceno.

V skladu s členom 26 akta o neto ničelni industriji morajo države članice v dražbe za uvajanje energije iz obnovljivih virov vključiti nekatera necenovna merila, in sicer za vsaj 30 % količine, prodane na dražbi na leto, ali alternativno za vsaj 6 gigavatov na leto na državo članico ([5]). Ta določba se uporablja od 30. decembra 2025.

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba) z dne 23. maja 2025 o določitvi predizbirnih meril in meril za oddajo pri dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov podrobneje določa necenovna merila iz člena 26 akta o neto ničelni industriji ([6]). Olajšuje zasnovo in uporabo teh meril ter zagotavlja enotnost po vsej Uniji, hkrati pa državam članicam omogoča zadostno prožnost.

To sporočilo je namenjeno izključno zagotovitvi smernic za podporo državam članicam pri izvajanju člena 26 akta o neto ničelni industriji. Pravno veljavno je samo besedilo zakonodaje EU. Za uradno razlago uredbe je pristojno samo Sodišče Evropske unije.

([1]) Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([2]) Draghi, M. (2024), *The future of European competitiveness* (Prihodnost evropske konkurenčnosti). Evropska komisija. Na voljo na: *The Draghi report on EU competitiveness* (Draghijevo poročilo o konkurenčnosti EU) (ogled: 12. marec 2026).

([3]) „Smernice Komisije bodo ključne za spremljanje držav članic pri opredelitvi in uporabi jasnih in preglednih, primerljivih meril, ki so lahko dostopna, enostavna za uporabo in merljiva“ – Draghijevo poročilo.

([4]) Priporočilo Komisije z dne 13.5.2024 o zasnovi dražb za energijo iz obnovljivih virov (C(2024) 2650).

([5]) Prag v višini 30 % bi bilo treba izračunati z uporabo istega merila za celotno količino, prodano na dražbi, ne glede na to, ali gre za zmogljivost ali proizvodnjo.

([6]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1176 z dne 23. maja 2025 o določitvi predizbirnih meril in meril za oddajo pri dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov (UL L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

To sporočilo ne zajema dražb za uvajanje energije iz obnovljivih virov, ki se izvajajo v skladu z zakonodajo EU o javnem naročanju ([7]), in drugih oblik javne intervencije. Te teme so obravnavane v ločenih sporočilih Komisije, v katerih so podane smernice o členih 25 ([8]) in 28 ([9]) akta o neto ničelni industriji.

2. PODROČJE UPORABE ČLENA 26 AKTA O NETO NIČELNI INDUSTRIJI

2.1 Dražbe, ki spadajo na področje uporabe akta o neto ničelni industriji

Člen 26 akta o neto ničelni industriji zajema:

(1) *Dražbe za tehnologije, navedene v členu 4(1), točke (a) do (j), ki so tehnologije za energijo iz obnovljivih virov*

V skladu s členom 26(1) je treba necenovna merila vključiti v dražbe za tehnologije, ki izpolnjujejo dva pogoja: (1) tehnologije so navedene v členu 4(1), točke (a) do (j), in (2) se štejejo za tehnologije za energijo iz obnovljivih virov. V členu 3(3) akta o neto ničelni industriji so **„tehnologije za obnovljive vire energije“** opredeljene kot tehnologije, ki proizvajajo energijo iz obnovljivih virov. Izraz „energija iz obnovljivih virov“ tu sledi opredelitvi iz člena 2, točka 1, direktive o energiji iz obnovljivih virov ([10]). Direktiva o energiji iz obnovljivih virov energijo iz obnovljivih virov opredeljuje kot „energijo iz obnovljivih nefosilnih virov, namreč vetrno, sončno (sončni toplotni in sončni fotovoltaični viri) in geotermalno energijo, energijo okolice, energijo plimovanja, valovanja in drugo energijo oceanov, vodno energijo, ter iz biomase, deponijskega plina, plina, pridobljenega z napravami za čiščenje odplak, in bioplina“.

Na podlagi teh pogojev so zadevne tehnologije navedene v opombi 2 Izvedbene uredbe in so naslednje:

— solarne tehnologije, vključno s tehnologijami fotovoltaike (FV), tehnologijami solarne toplote in električne energije ter tehnologijami solarne toplote,

— tehnologije vetrne energije na kopnem in energije iz obnovljivih virov na morju,

— tehnologije toplotnih črpalk in geotermalne energije,

— vodikove tehnologije, vključno z elektrolizatorji in gorivnimi celicami, kadar se uporabljajo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov,

— tehnologije trajnostnega bioplina in biometana,

— tehnologije za trajnostna alternativna goriva, ki so tehnologije za obnovljiva goriva.

Od tehnologij, navedenih v členu 4(1), točke (a) do (j), akta o neto ničelni industriji, se naslednje **ne štejejo za tehnologije za energijo iz obnovljivih virov** in zato ne spadajo na področje uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji: (c) baterijske tehnologije in tehnologije za shranjevanje energije ([11]), (g) tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika, (h) tehnologije električnega omrežja, vključno s tehnologijami električnega polnjenja za uporabo v prometu in tehnologijami za digitalizacijo omrežja, (i) tehnologije cepitvene energije, vključno s tehnologijami jedrskega gorivnega cikla.

„**Vodikove tehnologije**“, kot so elektrolizatorji in gorivne celice, so nevtralne glede tega, ali je vodik, ki ga proizvajajo, obnovljivi vir energije ali ne. Vodikove tehnologije zato spadajo na področje uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji le, kadar se uporabljajo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. To ne pomeni, da države članice člena 26 ne morejo uporabljati za dražbe za podporo vodikovim tehnologijam, ki se lahko uporabljajo tudi za proizvodnjo vodika, ki v skladu

([7]) Direktiva 2009/81/ES, Direktiva 2014/23/EU, Direktiva 2014/24/EU ali Direktiva 2014/25/EU (UL L 216, 20.8.2009, str. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).
([8]) Prostornik za sklic na smernice o členu 25 akta o neto ničelni industriji.
([9]) Sporočilo Komisije – Smernice za izvajanje člena 28 Uredbe (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (akt o neto ničelni industriji) (UL C, C/2026/123, 7.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/123/oj).
([10]) Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenovitev) (UL L 328, 21.12.2018, str. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).
([11]) Opozoriti je treba, da se baterijske tehnologije in tehnologije za shranjevanje energije lahko kljub temu spodbujajo z uporabo merila o povezovanju energetskega sistema.

z direktivo o energiji iz obnovljivih virov ni iz obnovljivih virov. Vendar se za izračun minimalnega praga količine za prodajo na dražbi, za katero se morajo uporabljati zahteve iz člena 26 akta o neto ničelni industriji, vodik, ki ni iz obnovljivega vira, ne sme upoštevati. **„Trajnostna alternativna goriva“**, kot so opredeljena v členu 3, točka 7, akta o neto ničelni industriji, pomenijo trajnostna letalska goriva, sintetična nizkoogljična letalska goriva oziroma vodik za letalstvo, namenjene za letalski sektor, kakor so opredeljena v členu 3, točka 7, 13 oziroma 17, Uredbe (EU) 2023/2405, namenjena za letalski sektor, ali goriva, namenjena za pomorski sektor, kakor so opredeljena v skladu z merili v členu 10(1) in (2) Uredbe (EU) 2023/1805. Ker ta opredelitev vključuje goriva z virom energije, ki ni obnovljiv, je treba pojasniti, da na področje uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji spadajo le tehnologije za trajnostna alternativna goriva, ki se uporabljajo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Trajnostna alternativna goriva, ki so tudi obnovljiva in spadajo na področje uporabe, so torej naslednja: biogoriva in obnovljiva goriva nebiološkega izvora, ki se uporabljajo v letalstvu, ter biogoriva, bioplin in obnovljiva goriva nebiološkega izvora, ki se uporabljajo v pomorski industriji.

Poleg tega vodna energija ter energija iz biomase, deponijskega plina in plina, pridobljenega z napravami za čiščenje odplak, tehnologije osmotske energije in tehnologije energije okolice, razen toplotnih črpalk, ne spadajo na področje uporabe člena 26, ker niso navedene v členu 4(1), točke (a) do (j), akta o neto ničelni industriji.

Večtehnološke dražbe (tj. dražbe za uvajanje več tehnologij) spadajo na področje uporabe člena 26, če je vsaj ena od tehnologij, ki spadajo v okvir dražbe, tehnologija za energijo iz obnovljivih virov, ki spada na področje uporabe tega člena. Pri dražbah za več tehnologij, ki vse spadajo na področje uporabe člena 26 (npr. vetrna energija in sončna fotovoltaika), se določbe člena 26 uporabljajo za vse tehnologije. Pri dražbah, pri katerih na področje uporabe člena 26 spada le ena ali več upravičenih tehnologij (npr. sončna fotovoltaika v kombinaciji s shranjevanjem), se člen 26 uporablja le za komponento energije iz obnovljivih virov. Zato se pri preverjanju skladnosti z obveznostmi iz člena 26 upoštevajo le zmogljivosti za prodajo na dražbi, namenjene tehnologiji za energijo iz obnovljivih virov. Vendar se lahko države članice odločijo, da uporabo necenovnih meril razširijo na komponento shranjevanja. Poleg tega lahko države članice, čeprav baterijske tehnologije in tehnologije za shranjevanje ne spadajo neposredno na področje uporabe člena 26, kljub temu podprejo njihovo uvajanje z uporabo merila o povezovanju energetskega sistema med možnostmi, ki so na voljo v okviru vidikov trajnostnosti.

(2) *Za vsaj 30 % količine, prodane na dražbi na leto na državo članico, ali alternativno za vsaj 6 gigavatov na leto na državo članico za uvajanje energije iz obnovljivih virov*

Količina, prodana na dražbi, se meri na podlagi zmogljivosti ali proizvodnje naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ki se jih namerava z dražbami podpreti. 30-odstotni prag bi bilo treba izračunati z uporabo podobnega merila za celotno količino, prodano na dražbi, ne glede na to, ali temelji na zmogljivosti ali proizvodnji, izračuna pa se iz skupne količine, prodane na dražbi, za vse tehnologije za energijo iz obnovljivih virov (tj. ne za vsako tehnologijo za energijo iz obnovljivih virov posebej).

„Na leto“ se nanaša na koledarska leta, kar pomeni, da bodo morale države članice zagotoviti, da bo vsaj 30 % količine, prodane na dražbi v posamezni državi članici v vsakem koledarskem letu od leta 2026 naprej (ali alternativno vsaj 6 gigavatov, prodanih na dražbi na leto), izpolnjevalo zahteve iz člena 26 akta o neto ničelni industriji. Upoštevni datum za izračun količine, prodane na dražbi na leto, je datum objave dražbe, ne datum dodelitve. Če je dražba na primer objavljena novembra 2026, rezultati dražbe pa so objavljeni maja 2027, se količina za prodajo na dražbi upošteva za leto, v katerem je bila dražba objavljena, v tem primeru za koledarsko leto 2026.

Ali dražba spada na področje uporabe člena 26, je odvisno od namena dražbe. Člen 26 se uporablja za dražbe, kot so opredeljene v členu 3, točka 27, akta o neto ničelni industriji, tj. za tiste, ki so zasnovane kot mehanizmi za konkurenčne razpisne postopke za podporo proizvodnji ali porabi energije iz obnovljivih virov, ki ne spadajo na področje uporabe direktiv o javnem naročanju ([12]). Dražbe, ki ne spadajo v to opredelitev, tj. dražbe, omejene na podelitev dovoljenja ali koncesijske pravice za uporabo morskega dna brez podpore proizvodnji ali porabi energije iz obnovljivih virov, so izključene s področja uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji. Enako velja za države članice, ki najprej izvedejo dražbo za podelitev pravic do zakupa in razvoja, nato pa izvedejo naknadno dražbo za zagotovitev finančne podpore.

([12]) Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta ali Direktiva 2014/23/EU, Direktiva 2014/24/EU ali Direktiva 2014/25/EU.

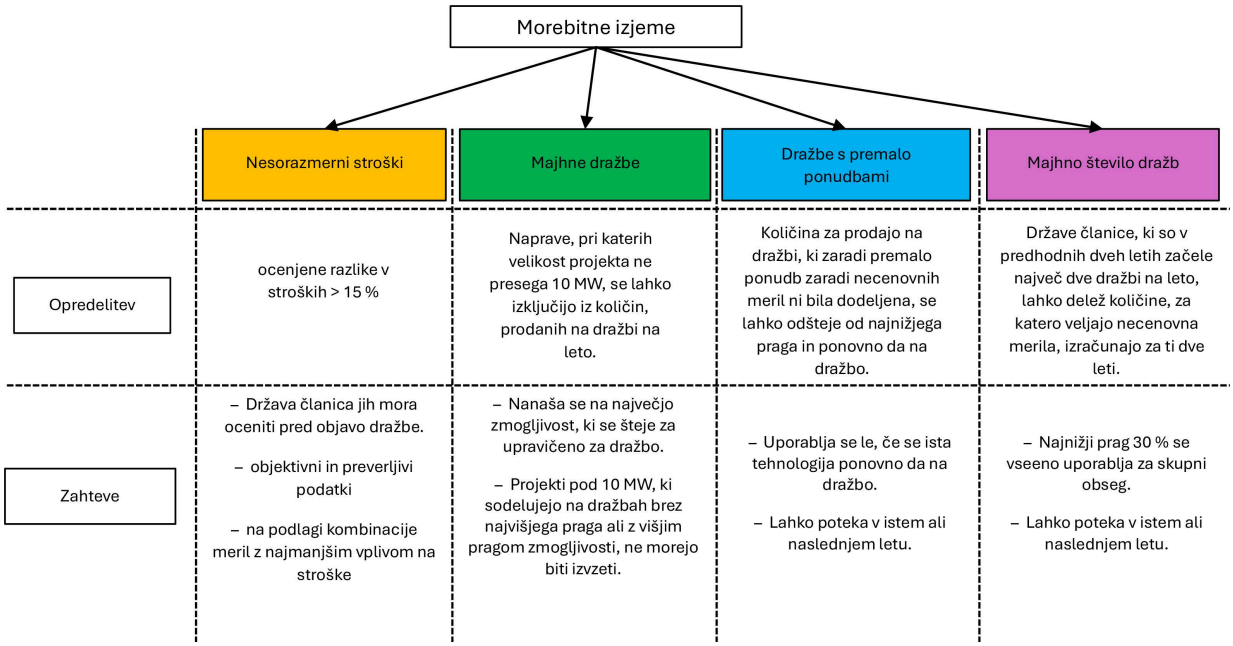
Pri podpiranju neto ničelnih tehnologij ni mogoče dvakrat kriti istih stroškov. Zato ni mogoče, da bi se hkrati uporabljala tako člen 26 kot člen 28 akta o neto ničelni industriji ([13]).

2.2 Izjeme in posebne določbe

Člen 26 akta o neto ničelni industriji državam članicam omogoča prožnost, da pod določenimi pogoji nekatere dražbe izvzamejo iz obveznosti vključitve necenovnih meril in te dražbe izključijo iz izračuna količin, prodanih na dražbi na leto in na državo članico, za namene izračuna obveznosti iz člena 26(7) v višini 30 % oziroma 6 GW. Ti pogoji so opisani v členu 26(5), (10) in (11) akta o neto ničelni industriji ter povzeti na sliki 1.

Slika 1

Povzetek izjem

([13]) Če država članica prek dražbe dodeli pomoč za naložbe ali za tekoče poslovanje za fotovoltaične naprave, člen 26 akta o neto ničelni industriji omogoča uporabo meril iz tega akta kot:
— meril za upravičenost ali
— meril za dodelitev (tj. da se na dražbi dodeli več točk projektom, ki so skladni z merili iz akta o neto ničelni industriji).
Pri fotovoltaičnih napravah, ki so prejele podporo, istih upravičenih stroškov (stroškov pridobitve fotovoltaičnih naprav) na primer ni mogoče kriti z drugim podpornim ukrepom. Fotovoltaičnih naprav zato ni mogoče podpreti z ločenim ukrepom pomoči za naložbe (na primer z dodatnim finančnim nadomestilom v skladu s členom 28 akta o neto ničelni industriji).
Če država članica dodeli pomoč za naložbe za pridobitev fotovoltaike zunaj dražbe (npr. na podlagi intenzivnosti pomoči), člen 28 akta o neto ničelni industriji omogoča:
— uporabo necenovnih meril kot meril za upravičenost ali
— dodelitev dodatnega finančnega nadomestila za fotovoltaiko, skladno z aktom o neto ničelni industriji, v okviru mej intenzivnosti pomoči iz ustreznih pravil o državni pomoči. Te meje intenzivnosti pomoči so določene z veljavnimi določbami uredbe o splošnih skupinskih izjemah, okvira za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji ali smernic o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo.
Istih upravičenih stroškov ni mogoče kriti v okviru več kot enega podpornega ukrepa. To pomeni, da se za fotovoltaiko, za katero je dodeljena pomoč za naložbe zunaj dražbe (na primer z dodatnim finančnim nadomestilom v skladu s členom 28 akta o neto ničelni industriji), ne more prejeti podpora za iste upravičene stroške (stroške pridobitve fotovoltaike) v okviru drugega podpornega ukrepa, pri katerem bi se pomoč na primer dodelila prek dražbe (ne glede na to, ali dražba spada na področje uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji).
Kadar se podpora dodeli, zato ni mogoče, da bi se hkrati uporabljala tako člen 26 kot člen 28 akta o neto ničelni industriji.

2.2.1 *Nesorazmerni stroški dražbe*

Člen 26(5) akta o neto ničelni industriji določa, da državam članicam ni treba v svoje dražbe vključiti necenovnih meril iz odstavka 1, če bi jim uporaba teh meril povzročila nesorazmerne stroške.

V skladu z navedeno določbo se lahko ocenjene razlike v stroških nad 15 % na dražbo štejejo za nesorazmerne.

Pomembno je pojasniti, da se izraz „ocenjene razlike v stroških“ ne nanaša na razlike v stroških posameznih tehnologij, ki so predmet dražbe – kot so končni proizvodi ali komponente –, temveč na stroške dražbe, tj. stroške, ki nastanejo državi članici zaradi uporabe necenovnih meril, bodisi v obliki večje podpore, dodeljene zmagovalcem dražbe, bodisi nižjih prihodkov iz dražbe. Nesorazmerne stroške mora država članica oceniti pred objavo dražbe. Dokažejo se lahko le, če država članica predloži objektivne in preverljive podatke, ki kažejo, da bi uporaba teh necenovnih meril povzročila razlike v stroških nad 15 % med dražbo, izvedeno z uporabo teh necenovnih meril, in dražbo brez necenovnih meril za določeno tehnologijo. „Objektivni in preverljivi podatki“ pomeni, da bi morale države članice za uporabo te določbe predložiti podatke, ki temeljijo na natančni tržni analizi in kažejo, da bi uporaba meril povečala stroške projektov za zbiranje ponudb na raven, ki bi povzročila nesorazmerne stroške v primerjavi z analizo hipotetičnega scenarija stroškov, če se necenovna merila iz člena 26 ne bi uporabljala. Stroški najnovejših dražb bi se lahko uporabili kot referenca, pri čemer bi se upoštevali tudi drugi dejavniki, kot so inflacija, stroški kapitala ali omejitve v dobavni verigi, ki bi prav tako lahko vplivali na stroške dražbe. Podatki morajo biti preverljivi, tako da morajo biti deležniki obveščeni o analizi, ki jo je opravila država članica, zainteresiranim deležnikom pa morajo biti na voljo tudi podatki, na katerih analiza temelji.

Ker imajo države članice pri uporabi necenovnih meril določeno stopnjo prožnosti – vključno na primer z možnostjo, da nekatera od njih uporabijo kot merila za dodelitev in tem merilom za dodelitev pripišejo nizko utež –, mora ocena razlike v stroških temeljiti na kombinaciji in določitvi meril, ki imata najmanjši možni vpliv na stroške. Če ta najnižja raven uporabe meril povzroči ocenjene razlike v stroških nad 15 %, se lahko države članice odločijo, da ne bodo uporabljale necenovnih meril iz člena 26.

2.2.2 *Izjema za majhne dražbe*

Člen 26(10) akta o neto ničelni industriji omogoča, da se dražbe za naprave, pri katerih velikost projekta ne presega 10 MW, izključijo iz izračuna količin, prodanih na dražbi na leto in na državo članico, za namene izračuna obveznosti iz člena 26(7) v višini 30 % oziroma 6 GW. Manjše države članice zaradi omejene razpoložljivosti zemljišč pogosto prejmejo ponudbe le za majhne projekte. Namen te določbe je zato preprečiti, da bi bili majhni projekti, ki jih pogosto izvajajo mikropodjetja ali mala ali srednje velika podjetja, prekomerno obremenjeni z obveznostjo uporabe meril, ki jih morda ne bi mogli izpolniti.

Prag 10 MW se ne nanaša na največjo skupno količino za prodajo na dražbi, temveč na največjo zmogljivost projektov, ki se v okviru dražbe štejejo za upravičene. To pomeni, da projekti z zmogljivostjo pod 10 MW, ki sodelujejo na dražbi brez najvišjega praga zmogljivosti ali z višjim pragom zmogljivosti, ne morejo biti oproščeni uporabe necenovnih meril iz člena 26.

2.2.3 *Izjema za dražbe s premalo ponudbami*

Člen 26(10) akta o neto ničelni industriji določa tudi izjemo za primer, ko je na dražbi premalo ponudb. Kadar je na dražbi za specifično tehnologijo, za katero so bila uporabljena necenovna merila, premalo ponudb, se lahko delež količine za prodajo na dražbi, za katerega je bilo premalo ponudb, izključi iz uporabe določb o necenovnih merilih.

Na dražbi je premalo ponudb, če ponudbe, predložene za to dražbo, zajemajo količino, ki je manjša od skupne količine zmogljivosti za prodajo na dražbi. V praksi to pomeni, da se lahko količina za prodajo na dražbi, ki ni bila dodeljena, odšteje od izračuna obveznega najnižjega praga 30 % količine (oziroma 6 GW), prodane na dražbi na leto na državo članico, kot je določeno v členu 26(7), ter ponovno da na dražbo v istem ali naslednjem letu. Vendar se to uporablja le, če se ista tehnologija ponovno da na dražbo. Količina za prodajo na dražbi za vetrno energijo na morju, za katero je bilo premalo ponudb, se lahko na primer iz izračuna 30-odstotnega praga izključi le tako, da se odšteje od druge naknadne dražbe za vetrno energijo na morju.

Če na primer država članica leta 2026 da na dražbo skupno količino 1 GW, mora biti z določbami akta o neto ničelni industriji skladnih vsaj 300 MW. Če leta 2026 100 MW ostane brez ponudb, se lahko ta količina kadar koli ponovno da na dražbo, ne da bi se prištela k skupni količini za prodajo na dražbi. Če se na primer leta 2027 da na dražbo 1 GW, mora biti z aktom o neto ničelni industriji skladnih najmanj 270 MW (tj. 30 % od 900 MW po odštetju 100 MW, ki so leta 2026 ostali brez ponudb).

2.2.4 *Izjema za majhno število dražb*

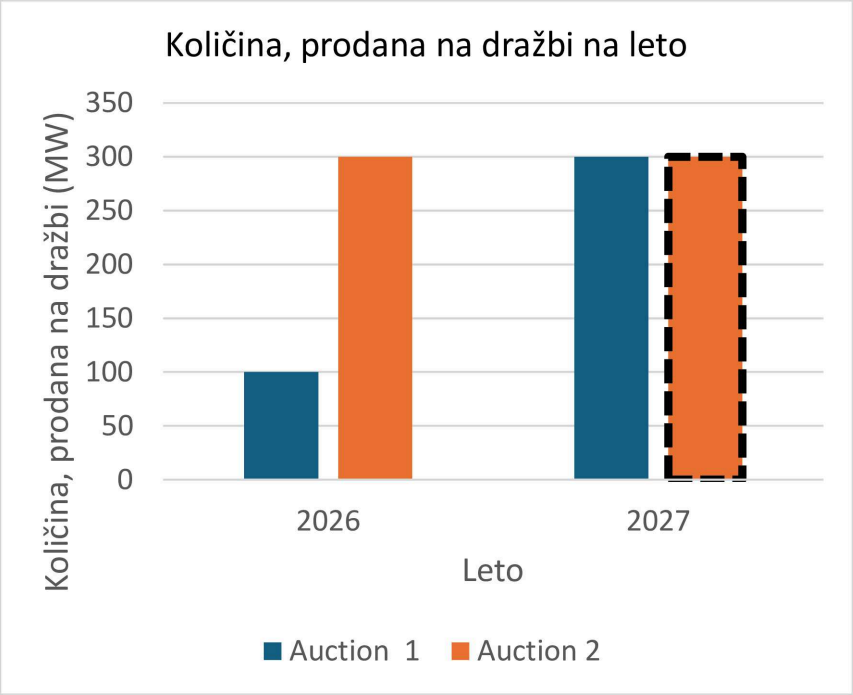
Za lažje izvajanje obveznosti glede necenovnih meril v državah članicah z majhnim številom dražb člen 26(11) akta o neto ničelni industriji določa prožnost glede časovne uporabe obveznega 30-odstotnega praga. Čeprav se obveznost določitve necenovnih meril običajno uporablja za 30 % količin, prodanih na dražbi na leto, lahko države članice, ki so v predhodnih dveh letih začele največ dve dražbi na leto, delež dražb, za katere se uporabljajo določbe o necenovnih merilih, izračunajo za to dvoletno obdobje namesto na letni ravni. To na primer pomeni, da se države članice, za katere velja to posebno pravilo, lahko odločijo, da necenovnih meril iz člena 26 ne bodo uporabljale za dražbe, objavljene v določenem letu, temveč šele v naslednjem letu, ali pa da bodo necenovna merila uporabljale za delež količine za prodajo na dražbi, ki je v določenem letu manjši od 30 %, v naslednjem letu pa za večji delež, če se merila uporabljajo za 30 % skupne količine, prodane na dražbi v dvoletnem obdobju. Spodnja preglednica prikazuje konkreten primer:

Dražbe (v letih 2026 in 2027)	Leto	Količina, prodana na dražbi
Dražba št. 1	2026	100 MW
Dražba št. 2	2026	300 MW
Dražba št. 3	2027	300 MW
Dražba št. 4	2027	300 MW
Skupaj		1 000 MW/1 GW

Najmanjša količina, prodana na dražbi, ki mora biti skladna z določbami člena 26 akta o neto ničelni industriji, je torej: 30 % od 1 000 MW = 300 MW. To pomeni, da je, če je dražba št. 4 v letu 2027 skladna z zahtevami akta o neto ničelni industriji, dosežen najnižji prag za dražbe, skladne z aktom o neto ničelni industriji.

Slika 2

Porazdelitev dražb nizke vrednosti

Skupna količina v dvoletnem obdobju = 100 + 300 + 300 + 300 = 1 000 MW/1 GW

Najmanjša količina, ki mora biti skladna z določbami akta o neto ničelni industriji = 30 % od 1 000 MW = 300 MW

Če je druga dražba v letu 2027 (označena) skladna z zahtevami akta o neto ničelni industriji, je torej dosežen najnižji prag za dražbe, skladne z aktom o neto ničelni industriji.

3 ZASNOVA DRAŽB, KI VKLJUČUJEJO NECENOVNA MERILA

Člen 26 akta o neto ničelni industriji določa pravila za zasnovo dražb za uvajanje energije iz obnovljivih virov. Uvaja zahtevo, da se pri zasnovi nacionalnih dražb uporabljajo določena necenovna merila, in sicer kot predizbirna merila, merila za dodelitev ali kombinacija obeh.

— **Predizbirna merila** so minimalne zahteve, ki jih mora potencialni ponudnik izpolniti, da lahko sodeluje na dražbi ali v postopku za zbiranje ponudb. Predizbirna merila so torej merila za ustreznost/neustreznost in so lahko kot taka zanesljiv izbirni instrument za zagotovitev, da se pri ocenjevanju nadalje obravnavajo le ponudniki, ki izpolnjujejo predizbirna merila.

— **Merila za dodelitev** so merila, ki se uporabljajo za ocenjevanje in primerjavo predloženih ponudb ter so podlaga za izbiro zmagovalne ponudbe.

— Lahko se uporabi **kombinacija predizbirnih meril in meril za dodelitev**, na primer tako, da se nekatere zahteve določenega merila uporabljajo kot predizbirna merila, druge pa kot merila za dodelitev.

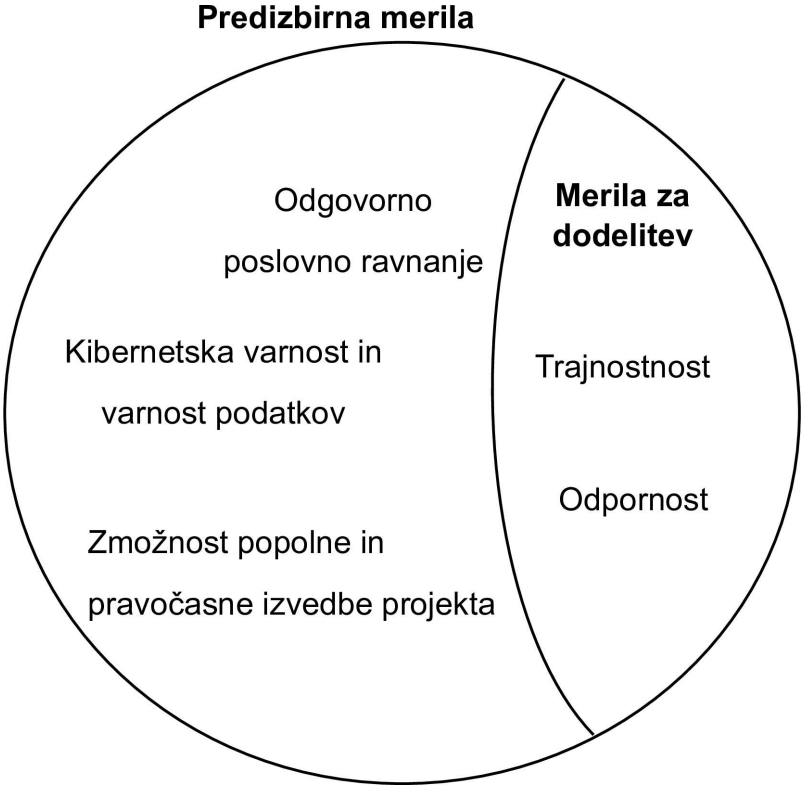
V skladu s členom 26(1) akta o neto ničelni industriji morajo države članice v zasnovo svojih dražb vključiti naslednja merila:

„(a) ***predizbirna merila****, povezana z: (i) odgovornim poslovnim ravnanjem; (ii) kibernetsko varnostjo in varnostjo podatkov ter (iii) zmožnostjo popolne in pravočasne izvedbe projekta;*

(b) ***predizbirna merila ali merila za dodelitev*** *za ocenjevanje prispevka dražbe k trajnostnosti in odpornosti […]“.*

Slika 3

Predizbirna merila in merila za dodelitev

Tri necenovna merila iz točke (a) – odgovorno poslovno ravnanje, kibernetska varnost in varnost podatkov ter zmožnost popolne in pravočasne izvedbe projekta – morajo biti zato vključena v zasnovo dražbe kot predizbirna merila. Po drugi strani pa imajo države članice prožnost, da obvezna necenovna merila v zvezi z odpornostjo in trajnostnostjo določijo kot predizbirna merila, merila za dodelitev ali kombinacijo obeh (glej oddelek 4.4 za primer). To javnim organom daje prožnost, da zasnovo dražbe in zasnovo necenovnih meril prilagodijo svojim specifičnim zahtevam.

V skladu z zadnjim pododstavkom člena 26(2) lahko države članice uporabijo dodatna necenovna merila poleg tistih iz člena 26(2).

Države članice pri uporabi necenovnih meril iz člena 26 akta o neto ničelni industriji ravnajo v skladu z določbami navedenega člena in s podrobnejšimi opredelitvami teh meril iz Izvedbene uredbe (EU) 2025/1176. Države članice ne smejo, razen če je to izrecno dovoljeno, odstopati od uporabe zahtev iz Izvedbene uredbe, necenovna merila, določena v njihovih dražbah, pa morajo biti skladna s temi zahtevami.

Kadar se na primer uporablja merilo odpornosti, države članice ne bi smele določiti strožjih zahtev glede odpornosti od tistih, ki so določene v Izvedbeni uredbi. Ker člen 7 Izvedbene uredbe določa, da pri fotovoltaičnih tehnologijah za izpolnitev merila odpornosti najmanj štiri glavne posebne komponente po izbiri ponudnikov ([14]) ne smejo izvirati iz tretje države, od katere je EU odvisna, države članice te zahteve ne morejo spremeniti v tri ali pet glavnih posebnih komponent. Če pa se odpornost uporablja kot merilo za dodelitev, imajo države članice v skladu z uvodno izjavo 9 izvedbene uredbe možnost dodeliti dodatne točke (poleg točk, ki se dodelijo, če so izpolnjene minimalne zahteve iz člena 7(1), prvi pododstavek, točke (a) do (f)) za preseganje minimalnih zahtev glede odpornosti. Vendar s tem ni dovoljena nikakršna sprememba necenovnih meril glede odpornosti, navedenih in podrobneje opredeljenih v Izvedbeni uredbi.

([14]) Znotraj seznama končnih proizvodov in glavnih posebnih komponent, določenega v Izvedbeni uredbi (EU) 2025/1178.

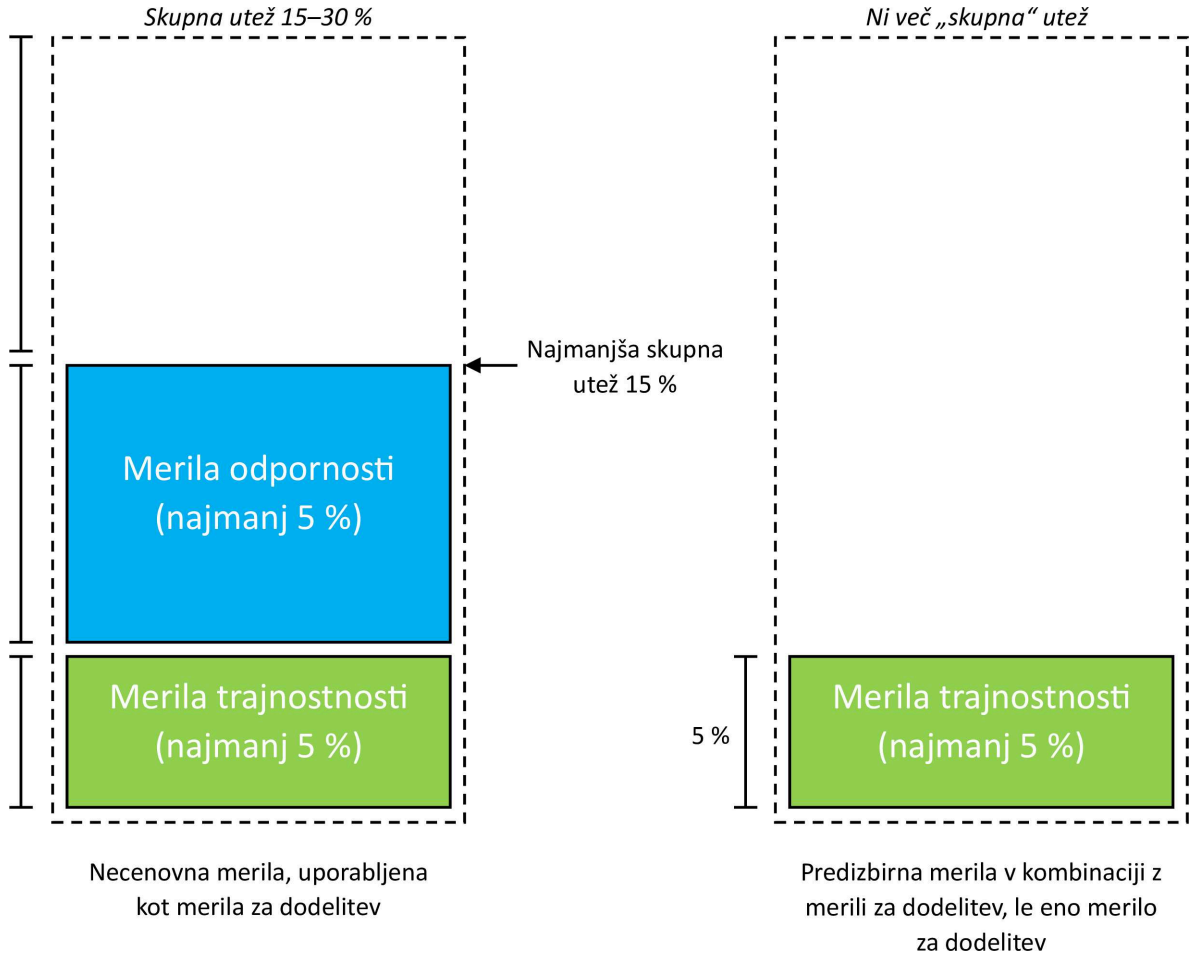
Kakor je pojasnjeno v uvodni izjavi 9 Izvedbene uredbe, „[p]ri odločanju, ali naj se odpornost uporabi kot predizbirno merilo ali merilo za oddajo za neto ničelne tehnologije ali njihove glavne posebne komponente, bi morali zadevni organi upoštevati stopnjo odvisnosti Unije od tretje države za to neto ničelno tehnologijo ali njeno glavno posebno komponento, razpoložljivost alternativnih virov oskrbe in učinek, ki bi ga uporaba odpornosti kot predizbirnega merila namesto merila za oddajo lahko imela na dobavo te glavne posebne komponente“. Da bi zagotobvili, da se ti vidiki ustrezno odražajo v zasnovi dražbe, bi se morale države članice izogibati negativnim vplivom na konkurenčnost postopka zbiranja ponudb ter opredeliti in oceniti merila na objektiven, pregleden in nediskriminatoren način, ki ne bi povzročil nesorazmernega povečanja stroškov. To bi se na primer lahko zgodilo, kadar necenovno merilo, uporabljeno kot predizbor, omejuje število dobaviteljev, ker specifikacije necenovnega merila izključujejo dobavitelje, pri katerih je izpolnjevanje takega merila še posebej težavno ali drago, na primer zaradi tehničnih značilnosti zadevnega končnega produkta neto ničelne tehnologije. V teh primerih bi morale države članice razmisliti o uporabi merila za oddajo namesto predizbirnega merila ali ga, kadar se uporabi predizbirno merilo, oblikovati tako, da se zagotovi široka udeležba ponudnikov.

Ponderiranje necenovnih meril kot meril za dodelitev

Člen 26(4) določa, da „[d]ržave članice vsakemu od meril za oceno prispevka dražbe k trajnostnosti in odpornosti, kadar se uporabljajo kot merila za dodelitev, dodelijo najmanjšo utež 5 % in skupno utež med 15 % in 30 % meril za dodelitev“. To pomeni, da bi morala biti, če se necenovna merila uporabljajo kot merila za dodelitev, njihova najmanjša skupna utež 15 %, za posamezno merilo pa 5 %. Država članica, ki na primer za dražbo uporablja merili odpornosti in okoljske trajnostnosti kot merili za dodelitev, bi jima lahko določila skupno utež 15 % (npr. 5 % za okoljsko trajnostnost in 10 % za odpornost). Če država članica kombinira predizbirna merila in merila za dodelitev ter kot merilo za dodelitev uporabi le eno necenovno merilo (npr. inovacije kot predizbirno merilo in odpornost kot merilo za dodelitev), bi morala utež necenovnega merila za dodelitev znašati najmanj 5 %.

Slika 4

Ponderiranje necenovnih meril

To ne posega v možnost določitve višje uteži za necenovna merila za dodelitev, če ni vključena državna pomoč ([15]). Možnost uporabe necenovnih meril, kadar gre za državno pomoč, je izrecno priznana v pravilih o državni pomoči (smernice o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo ter okvir za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji) ([16]). Dodatne smernice so na voljo v smernicah o zasnovi dražb za energijo iz obnovljivih virov ([17]). Če je v dražbo vključena državna pomoč, mora biti utež necenovnih meril za dodelitev v skladu z morebitno omejitvijo za necenovna merila, določeno v pravilih o državni pomoči. 30-odstotna utež necenovnih meril iz člena 26(4) je usklajena s smernicami o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 ([18]) in z okvirom za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji iz leta 2025 ([19]), ki določata največjo utež necenovnih meril v višini 30 % za dražbe, ki vključujejo državno pomoč. Primer dražb, ki vključujejo državno pomoč, so dvosmerne pogodbe na razliko.

4. **OPREDELITEV IN OCENJEVANJE NECENOVNIH MERIL**

V Izvedbeni uredbi so necenovna merila iz akta o neto ničelni industriji podrobneje opredeljena, da bi se njihova zasnova in uporaba na dražbah za energijo iz obnovljivih virov po vsej EU čim bolj harmonizirali. To prispeva k zmanjšanju transakcijskih stroškov, zagotavljanju pravne varnosti in preprečevanju razdrobljenosti notranjega trga, hkrati pa državam članicam še vedno omogoča prožnost pri prilagajanju meril njihovim nacionalnim sistemom dražb in ciljem politike. Vendar popolna harmonizacija ni bila mogoča v vseh primerih. V Izvedbeni uredbi so na primer dodatno opredeljena nekatera merila okoljske trajnostnosti, ki jih lahko države članice uporabljajo na dražbah, ne da bi bila v celoti harmonizirana. Poleg tega lahko države članice še vedno uporabljajo tudi merila, povezana z okoljsko trajnostnostjo, ki niso določena v Izvedbeni uredbi.

Oblikovanje in uporaba necenovnih meril se lahko uskladita tudi z drugimi sredstvi kot z regulativno harmonizacijo, in sicer z usklajevanjem med državami članicami, tudi prek platforme za akt o neto ničelni industriji. To je pomembno za zagotovitev enotne uporabe necenovnih meril, preprečevanje razdrobljenosti trga in pošiljanje jasnih signalov deležnikom.

Vsako necenovno merilo bi bilo treba oceniti in točkovati ločeno, s čimer se zagotovi objektivno ocenjevanje ponudb.

([15]) To je mogoče le, če vključitev te višje uteži za necenovna merila ne povzroči, da se ukrep „brez pomoči“ prerazvrsti kot ukrep državne pomoči v skladu z Obvestilom Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 262, 19.7.2016, str. 1).

([16]) Smernice o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo, točki 49 in 50, ter okvir za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji, točka (15)(d):
Za programe podpore, odobrene na podlagi smernic o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo: „Pogoji za sodelovanje, ki se uporabljajo za razvrščanje ponudb [kadar je zagotovljena državna pomoč] in nazadnje za dodelitev pomoči v konkurenčnem razpisnem postopku, morajo praviloma zagotoviti prispevek h glavnim ciljem ukrepa, ki je neposredno ali posredno povezan z zneskom pomoči, ki ga prosilec zahteva. To se lahko izrazi na primer kot pomoč na enoto varstva okolja ali pomoč na enoto energije. Morda je primerno vključiti tudi druge pogoje za sodelovanje, ki niso neposredno ali posredno povezani z glavnimi cilji ukrepa. V takih primerih ti drugi pogoji ne smejo predstavljati več kot 30 % ponderjev vseh pogojev za sodelovanje. Država članica mora predložiti razloge za predlagani pristop in zagotoviti, da ustreza zastavljenim ciljem.“
Za programe podpore, odobrene na podlagi okvira za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji: „‚konkurenčni postopek zbiranja ponudb‘ pomeni postopek zbiranja ponudb, ki izpolnjuje vse naslednje pogoje: (i) je odprt, jasen, pregleden in nediskriminatoren, temelji na objektivnih merilih, ki so predhodno določena v skladu s ciljem ukrepa ter zagotavljajo čim manjše tveganje strateških ponudb; (ii) vsaj 70 % vseh meril za izbor, ki se uporabljajo za razvrščanje ponudb, je opredeljenih v smislu pomoči na enoto varstva okolja (kot je pomoč na enoto referenčne proizvodnje energije ali nameščene zmogljivosti ali storitev prožnosti, zagotovljenih v skladu z oddelkom 4, ali EUR na tono zmanjšanja CO_2 ali enoto prihranjene energije v skladu z oddelkom 5); […]“.

([17]) Delovni dokument služb Komisije Smernice za države članice o zasnovi dražb za energijo iz obnovljivih virov, priložene dokumentu Priporočilo Komisije o zasnovi dražb za energijo iz obnovljivih virov (C(2024) 2650).

([18]) Sporočilo Komisije Smernice o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 (UL C 80, 18.2.2022, str. 1).

([19]) Sporočilo Komisije Okvir za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji (UL C, C/2025/3602, 4.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3602/oj).

4.1 **Odgovorno poslovno ravnanje**

Merilo odgovornega poslovnega ravnanja je obvezno predizbirno merilo. Njegov namen je zagotoviti, da so dejavnosti, ki jih izvajajo ponudniki, prilagojene potrebam družbe in narave. Temelji na okviru ustreznih mednarodnih standardov. V skladu z uvodno izjavo 3 Izvedbene uredbe bi moralo necenovno merilo odgovornega poslovnega ravnanja „preseči zahteve glede skrbnega pregleda iz obstoječega prava Unije, tako da se zahteva sprejetje ukrepov, s katerimi se obravnavajo ključni elementi skrbnega pregleda v zvezi s splošnimi poslovnimi dejavnostmi ponudnika, povezanimi z dražbo“. Člen 4 izvedbene uredbe ima zato širše področje uporabe kot obveznost iz člena 5(1), točke (a) do (g), Direktive (EU) 2024/1760 o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti, saj se uporablja za širši nabor podjetij (tj. podjetja, ki glede poročanja podjetij o trajnostnosti ([20]) spadajo na področje uporabe Direktive 2013/34/EU, kot je opredeljeno v členih 19a in 29a navedene direktive ter njunih poznejših spremembah), za tiste, ki že spadajo na njeno področje uporabe, pa pričakuje njeno uporabo (predvidena je za julij 2029). Člen 4 izvedbene uredbe določa različne obveznosti glede na profil ponudnikov. Splošna obveznost za ponudnike (razen fizičnih oseb, ponudnikov, ki ne spadajo na področje uporabe členov 19a in 29a Direktive 2013/34/EU, in skupnosti na področju energije) je, da v svojih poslovnih dejavnostih, povezanih z dražbo, sprejmejo ukrepe za obravnavanje ključnih elementov skrbnega pregleda iz člena 5(1), točke (a) do (g), Direktive (EU) 2024/1760 o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in o svojem odgovornem poslovnem ravnanju obvestijo javnost z javno izjavo, ki zajema vsaj ključne elemente iz odstavka 61(a) do (e) Priloge I k Delegirani uredbi (EU) 2023/2772.

Direktiva (EU) 2024/1760 določa merila, ki se uporabljajo za namene akta o neto ničelni industriji. Ker se člen 4 izvedbene uredbe dinamično sklicuje na Direktivo 2013/34/EU in Direktivo (EU) 2024/1760, se bodo merila, ki se uporabljajo, samodejno uskladila z vsebino navedenih dveh direktiv, ko se bo ta spreminjala. Direktiva (EU) 2024/1760, kakor je bila spremenjena z zbirnim svežnjem Omnibus I, določa veljavna merila izvajanja za namene akta o neto ničelni industriji in za vsa podjetja, ki spadajo na področje uporabe akta o neto ničelni industriji, s čimer se zagotavlja, da ni diskriminacije.

Fizične osebe, ponudniki, ki ne spadajo na področje uporabe členov 19a in 29a Direktive 2013/34/EU, in skupnosti na področju energije, ki predložijo ponudbo za projekte z zmogljivostjo pod 10 MW, tem obveznostim niso zavezani. Če pa predložijo ponudbo za projekte z zmogljivostjo nad 10 MW, morajo pri svojih poslovnih dejavnostih, povezanih z dražbo, poročati o ključnih elementih skrbnega pregleda iz odstavka 61(c) in (d) Priloge I k Delegirani uredbi (EU) 2023/2772 ali uporabiti standarde poročanja o trajnostnosti za prostovoljno uporabo, priporočene na ravni Unije, kadar so na voljo. Vendar lahko zadevni organi odločijo, da bodo splošne obveznosti uporabljali tudi za te ponudnike (v tem primeru se obveznost poročanja ne uporablja). Tako je lahko na primer, kadar državo članico skrbi, da so ponudniki morda v končni lasti večjih predlagateljev projekta ali druge tretje osebe oziroma so pod njihovim nadzorom.

Kadar je ponudnik projektna družba, lahko zahteve glede poročanja iz člena 4(2) Izvedbene uredbe izpolni prek konsolidiranega poročila o trajnostnosti svoje matične družbe, če so zadevne informacije v zvezi s poslovnimi dejavnostmi projektne družbe v tem poročilu jasno razpoznavne, tako da lahko pristojni organ preveri skladnost z zahtevami glede skrbnega pregleda, ki se uporabljajo. Vendar pa je treba opozoriti, da obveznost izpolnjevanja zahtev glede skrbnega pregleda iz člena 4(1) Izvedbene uredbe ostaja na strani same projektne družbe. Čeprav lahko matična družba poroča o dejavnostih projektne družbe, te ne more nadomestiti pri izpolnjevanju vseh elementov skrbnega pregleda iz člena 5(1) Direktive (EU) 2024/1760. Matična družba na primer ne more prekiniti izvajanja pogodb projektne družbe, kadar škodljivih vplivov ni mogoče preprečiti ali ustrezno ublažiti, kot je določeno v členih 10 in 11 Direktive (EU) 2024/1760.

([20]) Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj).

4.2 **Kibernetska varnost in varnost podatkov**

Zaradi vse večjih tveganj za kibernetsko varnost elektroenergetskega sistema sta kibernetska varnost in varnost podatkov v členu 26 akta o neto ničelni industriji vključeni kot obvezni predizbirni merili. To necenovno merilo bi moralo zagotavljati, da ponudniki izvajajo ukrepe za obvladovanje ugotovljenih tveganj za kibernetsko varnost, vključno s tveganji za varnost dobavne verige. Namen člena 5 izvedbene uredbe je zagotoviti, da se sprejme pristop k obvladovanju tveganj, s katerim se spodbuja učinkovito izvajanje in hkrati zmanjšuje upravno breme za države članice in ponudnike.

V skladu s členom 5(a) izvedbene uredbe morajo vsi ponudniki sprejeti ustrezne in sorazmerne tehnične, operativne in organizacijske ukrepe, ki odražajo načela vgrajene in privzete varnosti, da se zagotovi varnost omrežij in informacijskih sistemov naprave. To pomeni, da lahko države članice po potrebi od ponudnikov zahtevajo izvajanje ukrepov za obvladovanje tveganj za kibernetsko varnost iz člena 21(2) Direktive (EU) 2022/2555 (v nadaljnjem besedilu: direktiva NIS 2) ([21]). Zahteva glede kibernetske varnosti in varnosti podatkov se uporablja za vse ponudnike, ne glede na to, ali spadajo na področje uporabe direktive NIS 2. Od ponudnikov, ki sodelujejo na dražbi in ne spadajo na področje uporabe direktive NIS 2, bi zato države članice morale zahtevati izvajanje ukrepov za obvladovanje tveganj za kibernetsko varnost na podlagi načel iz navedene direktive. Na podlagi načel iz direktive NIS 2 bi morale države članice zagotoviti, da se pri ukrepih iz člena 21(2) navedene direktive upošteva stanje tehnike in, kjer je to ustrezno, relevantne evropske in mednarodne standarde ter stroške izvajanja. Pri presoji sorazmernosti teh ukrepov je treba ustrezno upoštevati stopnjo izpostavljenosti ponudnika tveganjem, velikost ponudnika in verjetnost incidentov ter njihovo resnost, vključno z njihovim družbenim in gospodarskim vplivom.

Kar zadeva zahtevo, da morajo tehnični, operativni in organizacijski ukrepi za zagotovitev varnosti omrežij in informacijskih sistemov naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov odražati načelo vgrajene varnosti, bi moral ponudnik (pred razvojem omrežja in informacijskega sistema, ki se uporabljata v napravi, vključno s programsko opremo) določiti pravila za varen razvoj omrežij in informacijskih sistemov ter jih uporabljati pri notranjem razvoju takih sistemov ali pri zunanjem izvajanju njihovega razvoja. Pravila bi morala zajemati vse faze življenjskega cikla, vključno s specifikacijo, zasnovo, razvojem, izvajanjem, vzdrževanjem in preskušanjem.

Za proizvode z digitalnimi elementi, vključno s strojno in programsko opremo, akt o kibernetski odpornosti (Uredba (EU) 2024/2847) določa **zahteve glede kibernetske varnosti, v katerih je opredeljen pristop vgrajene varnosti**. Proizvajalci, države članice in drugi deležniki lahko na spletnem mestu Komisije ([22]) najdejo ustrezne informacije o izvajanju akta o kibernetski odpornosti, vključno s pogosto zastavljenimi vprašanji ([23]). Na evropski ravni bodo harmonizirani standardi, ki jih pripravljajo evropske organizacije za standardizacijo (glej evropske standarde v zvezi z aktom o kibernetski odpornosti | STAN4CR), prihodnje smernice Komisije in tehnične smernice Agencije Evropske unije za kibernetsko varnost (ENISA) ([24]) dodatno pripomogli k izvajanju pristopa vgrajene varnosti. Drugi viri vključujejo nacionalne smernice, ki jih objavljajo države članice ([25]). Poleg tega sta ENISA in Skupno raziskovalno središče Evropske komisije v študiji Cyber Resilience Act Requirements Standards Mapping ([26]) (Evidentiranje standardov za zahteve iz akta o kibernetski odpornosti) evidentirala obstoječe evropske in mednarodne standarde.

([21]) Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetske varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12.2022, str. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([22]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/factpages/cyber-resilience-act-implementation.

([23]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/library/cyber-resilience-act-implementation-frequently-asked-questions.

([24]) https://www.enisa.europa.eu/.

([25]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/policies/cra-manufacturers.

([26]) Hernandez Ramos, J.L., Karopoulos, G., Nai Fovino, I., Spigolon, R., Sportiello L., Steri, G., Gorniak, S., Magnabosco, P., Atoui, R., Crippa Martinez, C., *Cyber Resilience Act Requirements Standards Mapping* (Evidentiranje standardov za zahteve iz akta o kibernetski odpornosti), Urad za publikacije Evropske unije, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2760/905934, JRC137340.

Shranjevanje in obdelava podatkov, povezanih z napravami za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, zunaj Evropskega gospodarskega prostora (EGP) lahko v določenih okoliščinah pomenita morebitne grožnje za varnost naprave in celotnega sistema ter sta lahko v nasprotju s pristopom k obvladovanju tveganj iz člena 5 Izvedbene uredbe. Izvedbena uredba zato določa dva primera, v katerih morajo ponudniki zagotoviti, da se podatki ne hranijo ali obdelujejo zunaj EGP:

(1) če za ponudnika velja jurisdikcija tretje države, ki od njega zahteva, da organom sporoči informacije o ranljivostih programske ali strojne opreme, še preden je znano, da so bile te ranljivosti izkoriščene;

(2) če za ponudnika velja jurisdikcija tretje države, z ozemlja katere so akterji groženj v skladu z javno izjavo v imenu Unije ali države članice, ki izvaja dražbo, izvajali zlonamerne kibernetske dejavnosti ali kampanje.

Države članice morajo zgoraj navedene jurisdikcije tretjih držav opredeliti z uporabo meril iz Izvedbene uredbe. Kar zadeva merilo, da obstaja javna izjava v imenu Unije, da so akterji groženj, ki delujejo na ozemlju tretje države, izvajali zlonamerne kibernetske dejavnosti ali kampanje, uvodna izjava 5 vsebuje sklic na zbirko orodij za kibernetsko diplomacijo ([27]) oziroma „okvir za skupen diplomatski odziv EU na zlonamerne kibernetske dejavnosti“, vzpostavljen s sklepi Sveta junija 2017 (https://www.cyber-diplomacy-toolbox.com/). V navedeni uvodni izjavi je nadalje pojasnjeno, da bi morale države članice upoštevati vse omejevalne ukrepe, ki jih je Unija uvedla v odziv na zunanje kibernetske napade, na podlagi Uredbe Sveta (EU) 2019/796 ([28]) z dne 17. maja 2019. Priloga k navedeni uredbi Sveta vsebuje seznam tretjih držav, za katere je bila podana taka izjava. Kar zadeva javne izjave v imenu države članice, ki izvaja dražbo, se državam članicam svetuje, naj se posvetujejo s svojimi nacionalnimi organi, pristojnimi za kibernetsko diplomacijo, da ugotovijo, ali so bile sprejete zadevne javne izjave – in, če so bile, glede katerih vidikov.

Če je izpolnjen en od teh dveh pogojev, morajo ponudniki predložiti podroben načrt za kibernetsko varnost, v katerem so opisani izvedeni tehnični, operativni in organizacijski ukrepi za zagotovitev, da se podatki, ki se uporabljajo ali nastanejo pri njihovih poslovnih dejavnostih, povezanih z dražbo, hranijo in obdelujejo znotraj EGP ter se ne prenašajo zunaj EGP. Ta zahteva se uporablja za podatke, povezane s proizvodi in storitvami IKT, ki se uporabljajo v projektu ponudnika, ne pa za vse podatke, ki nastanejo in se hranijo v okviru širšega poslovanja ponudnika ali njegovih dobaviteljev. Šteje se, da se podatki hranijo in obdelujejo znotraj EGP, kadar se hranijo in obdelujejo v prostorih ponudnika v EGP ali na njegovih strežnikih v EGP. Poleg tega se za podatke, ki se hranijo in obdelujejo v oblaku, šteje, da se hranijo in obdelujejo znotraj EGP, kadar se hranijo in obdelujejo izključno v podatkovnih centrih, ki se uporabljajo za ta oblak in se nahajajo v EGP. To velja tudi za varnostne kopije in redundantne zmogljivosti strežnikov, ki morajo biti prav tako v EGP.

Kot je navedeno v uvodni izjavi 4 Izvedbene uredbe, se naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov srečujejo z večjim številom morebitnih tveganj za kibernetsko varnost, povezanih z dobavno verigo, kot so huda in nepričakovana motnja v dobavni verigi, nerazpoložljivost proizvodov, storitev ali postopkov IKT v **dobavni verigi** ali kibernetski napadi, ki jih izvedejo akterji v dobavni verigi, vključno z zelo naprednimi in vztrajnimi zlonamernimi državnimi in kriminalnimi akterji. V skladu s členom 5(c) Izvedbene uredbe morajo zato ponudniki, če se pri dobavi proizvodov IKT, ki se uporabljajo v napravi za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ali storitev IKT, povezanih z njenim delovanjem, zanašajo na dobavitelje, zagotoviti in dokazati, da dobavitelji sprejmejo ukrepe iz točke (a). Zato morajo dobavitelji prav tako sprejeti ustrezne in sorazmerne tehnične, operativne in organizacijske ukrepe, ki odražajo načela vgrajene in privzete varnosti, da se zagotovi varnost omrežij in informacijskih sistemov obrata za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, po potrebi vključno z ukrepi iz člena 21(2) Direktive (EU) 2022/2555. Poleg tega se določbe člena 5(b) izvedbene uredbe uporabljajo tudi za dobavitelje proizvodov in storitev IKT, ki izpolnjujejo enega od navedenih pogojev; v tem primeru morajo tudi oni sprejeti ukrepe za zagotovitev, da se podatki, ki se uporabljajo ali nastanejo pri njihovih poslovnih dejavnostih, povezanih z dražbo, hranijo in obdelujejo znotraj EGP ter se ne prenašajo zunaj EGP. Ker dobavitelji IKT ne oddajajo ponudb neposredno na dražbi in jih izbere ponudnik, je odgovornost ponudnika zagotoviti, da vsak dobavitelj IKT, ki izpolnjuje enega od teh pogojev, ravna v skladu s to obveznostjo.

([27]) Sklepi Sveta o okviru za skupen diplomatski odziv EU na zlonamerne kibernetske dejavnosti („zbirka orodij EU za kibernetsko diplomacijo“), 19. junij 2017.

([28]) Uredba Sveta (EU) 2019/796 z dne 17. maja 2019 o omejevalnih ukrepih proti kibernetskim napadom, ki ogrožajo Unijo ali njene države članice (UL L 129I, 17.5.2019, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/796/oj).

To velja za vse proizvode IKT, ki se uporabljajo v napravi za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, oziroma storitve IKT, povezane z njenim delovanjem. V Uredbi (EU) 2019/881 (akt o kibernetski varnosti) so proizvodi IKT opredeljeni kot „element ali skupin[a] elementov omrežja ali informacijskega sistema“, storitve IKT pa kot „storitev, ki v celoti ali pretežno sestoji iz prenosa, shranjevanja, priklica ali obdelave informacij prek omrežij in informacijskih sistemov“ ([29]). Izčrpnega, zaprtega seznama proizvodov IKT in storitev IKT ni, saj se ti še naprej razvijajo.

Člen 16(4) izvedbene uredbe določa: „Skladnost z merili iz člena 5 se oceni tako, da se od ponudnikov zahteva, da predložijo načrt za kibernetsko varnost projekta za zbiranje ponudb in ga med izvajanjem projekta redno posodabljajo“. Posebne zahteve za načrt za kibernetsko varnost, ki se predloži kot dokazilo o skladnosti v postopku dražbe, bi morala določiti država članica, ki organizira dražbo. V načrtu za kibernetsko varnost bi moralo biti dokumentirano, kako ponudnik opredeljuje tveganja za kibernetsko varnost in jih obravnava, vključno s tem, kako ponudnik in, kadar je to ustrezno, njegovi dobavitelji izvajajo zahtevane tehnične, operativne in organizacijske ukrepe. Podobno se lahko raven zagotovila med drugim giblje od lastnih izjav, neodvisnih revizijskih poročil tretjih oseb ali certifikatov (na primer ustrezen certifikat ISO/IEC 27.001) do poročil o inšpekcijskih pregledih organov, pristojnih za kibernetsko varnost.

Kar zadeva merilo operativnega nadzora iz člena 5(d) Izvedbene uredbe, je v členu 2, točka 5, navedene uredbe „operativni nadzor“ opredeljen kot „pooblastilo za uvedbo in izvajanje usmeritev obratovanja, ki urejajo vsakodnevne dejavnosti, procese in vire, da se zagotovi nemoteno delovanje naprave ter zlasti njenih omrežnih in informacijskih sistemov“. Odločilni zahtevi za merilo operativnega nadzora sta zato, da (i) ima upravljavec pooblastilo za uvedbo in izvajanje usmeritev obratovanja v zvezi z nadaljnjim delovanjem naprave, zlasti v primeru kibernetskega napada, ki vpliva na nemoteno delovanje naprave ter omrežij in informacijskih sistemov, ki podpirajo napravo, in da (ii) ima ta upravljavec sedež v EGP. Naslednji primeri „operativnega nadzora“ predstavljajo možne pristope k izvajanju, vendar ne pomenijo izčrpnega seznama. Izbrani pristop bo odvisen od posamezne situacije, razpoložljivih virov, zapletenosti zadevnih operacij in drugih dejavnikov.

(1) Za izvajanje najvišje stopnje nadzora lahko upravljavec s sedežem v EGP vzdržuje popolnoma redundantne nadzorne centre, ki so zmožni ohranjati normalno delovanje tudi v primeru popolne prekinitve storitev. Čeprav ta pristop kar najbolj povečuje odpornost, praviloma povzroča višje stroške poslovanja.

(2) Druga možnost bi bila sprejetje politik in postopkov, ki zagotavljajo ustrezno dokumentacijo, postopke primopredaje, rezervno opremo, redno usposabljanje usposobljenega osebja in redne vaje za zagotovitev nemotenega prevzema okolja ter zmožnosti izvajanja teh politik in postopkov.

(3) Še ena možnost je sklenitev pogodbenih dogovorov z alternativnimi ponudniki, s čimer se zagotovi, da imajo strokovno znanje in zmogljivosti za prevzem dejavnosti v primeru motnje. Taki dogovori bi morali omogočati nemoten prehod in čim bolj zmanjšati prekinitve storitev.

(4) V vseh primerih morajo biti ponudniki sposobni dokazati, da imajo vzpostavljene mehanizme za ohranjanje operativnega nadzora, zlasti v primeru kibernetskega napada.

4.3 **Zmožnost popolne in pravočasne izvedbe**

Predizbirna merila v zvezi z zmožnostjo popolne in pravočasne izvedbe projekta so standardne zahteve na dražbah za energijo iz obnovljivih virov. Člen 6 Izvedbene uredbe določa najboljše prakse, uveljavljene po vsej Evropi. V njem je določen seznam dokumentov v zvezi s ponudniki in projekti ter obveznost ponudnikov, da predložijo dva ali več dokumentov s tega seznama. O tem, katera dva dokumenta (ali več dokumentov) s seznama morajo ponudniki predložiti, odločijo države članice. Države članice bi morale dokumentacijo, ki se zahteva za dražbo, prilagoditi značilnostim dražbe, kot so stroški projekta, tveganja projekta, zmogljivost projekta, stopnja zrelosti tehnologije, stopnja inovativnosti, ki se zahteva z dražbo, in drugi ustrezni tržni pogoji.

([29]) Uredba (EU) 2019/881 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o Agenciji Evropske unije za kibernetsko varnost (ENISA) in o certificiranju informacijske in komunikacijske tehnologije na področju kibernetske varnosti ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 526/2013 (Akt o kibernetski varnosti) (UL L 151, 7.6.2019, str. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

4.4 **Prispevek k odpornosti**

V skladu s členom 26(2) akta o neto ničelni industriji „[d]ražbe prispevajo k odpornosti ob upoštevanju deleža neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent, ki izvirajo iz tretje države in predstavljajo več kot 50 % dobave navedene specifične neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent v Uniji“.

V skladu z uvodno izjavo 9 Izvedbene uredbe je cilj merila odpornosti Evropski uniji zagotoviti dostop do zanesljive in trajnostne oskrbe z energijo, in sicer z: (i) zmanjšanjem sedanje odvisnosti in preprečitvijo novih strateških odvisnosti od posameznih tretjih držav pri dobavi z neto ničelnimi tehnologijami energije iz obnovljivih virov in njihovimi glavnimi posebnimi komponentami ter (ii) povečanjem proizvodne zmogljivosti Unije za te tehnologije in komponente. To bi bilo treba storiti brez ogrožanja doseganja zavezujočega cilja Unije za energijo iz obnovljivih virov za leto 2030 iz člena 3(1) Direktive (EU) 2018/2001.

Za dosego tega cilja člen 7 Izvedbene uredbe temelji na seznamu končnih proizvodov in glavnih posebnih komponent iz Izvedbene uredbe (EU) 2025/1178 ([30]) ter določa tri sklope pravil, ki se uporabljajo za tri različne scenarije ([31]):

(1) **Komisija je ugotovila odvisnost pri dobavi končnih proizvodov tehnologij za energijo iz obnovljivih virov, ki spadajo na področje uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji** ([32]): Države članice morajo omejiti sodelovanje na ustrezne dražbe ali dodeliti točke na podlagi zahtev, povezanih s poreklom končnega proizvoda in določenim številom glavnih posebnih komponent, ki izvirajo iz tretje države, od katere je Unija pretirano odvisna, kot je določeno v členu 7(1), točke (a) do (f), izvedbene uredbe. Poleg tega člen 7(1) izvedbene uredbe določa omejitve glede porekla nekaterih ključnih strateških komponent, opredeljenih na podlagi njihove tehnološke vrednosti in osrednje vloge pri zanesljivosti oskrbe z energijo ter v dobavni verigi specifičnih neto ničelnih tehnologij. Te zahteve so bile določene ob upoštevanju posebnih okoliščin in značilnosti različnih tehnologij za energijo iz obnovljivih virov, ki spadajo na področje uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji, kot so razpoložljivost alternativnih virov dobave, zadostne proizvodne zmogljivosti na svetovni ravni, stopnja zrelosti in stopnja uvajanja tehnologije, vpliv diverzifikacije na dobavne verige in skupni stroški.

Drugi pododstavek člena 7(1) izvedbene uredbe določa, da če „poleg pogojev iz prvega pododstavka več kot 85 % dobave ene ali več glavnih posebnih komponent v Uniji izvira iz ene same tretje države, države članice dovolijo sodelovanje na dražbi ali dodelitev točk samo za ponudbe, pri katerih vsaj za eno od teh glavnih posebnih komponent količina navedene komponente s poreklom iz navedene tretje države ne presega 85 %“. Ta zahteva naj bi preprečila, da bi ponudniki pri izbiri komponente, ki jo nabavljajo zunaj države odvisnosti, sistematično izbirali komponente, pri katerih je odvisnost zelo visoka (nad 85 %), in se osredotočali le na diverzifikacijo komponent z nizko stopnjo odvisnosti. Ponudnikom ni treba izpolnjevati te zahteve za vse komponente, pri katerih odvisnost presega 85 %, temveč le za vsaj eno od njih (tj. če sta taki komponenti dve ali več, se lahko ponudniki odločijo, da to zahtevo izpolnijo le za eno od njih). Če ponudnik z izpolnjevanjem zahtev iz prvega pododstavka člena 7(1) že diverzificira dobavo vsaj ene komponente, pri kateri odvisnost Evropske unije presega 85 %, se šteje, da je izpolnjen tudi drugi pododstavek. Če na primer ponudnik v projektu solarne fotovoltaike uporablja fotovoltaični sistem s celicami, ki nimajo porekla v tretji državi, od katere je Evropska unija odvisna, in je Komisija v svojem sporočilu

([30]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/1178 z dne 23. maja 2025 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta glede seznama končnih proizvodov neto ničelnih tehnologij in njihovih glavnih posebnih komponent za namen ocenjevanja prispevka k odpornosti (UL L, 2025/1178, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

([31]) Diagram poteka za uporabo teh pravil je v prilogi k temu sporočilu.

([32]) Več kot 50 % dobave v Evropski uniji s poreklom iz ene same tretje države ali vsaj 40 % dobave v Evropski uniji s poreklom iz ene same tretje države s povprečnim povečanjem za vsaj 10 odstotnih točk v dveh zaporednih letih. Najnovejše sporočilo: Sporočilo Komisije (EU) 2025/9034 z dne 18. junija 2025 (UL C, C/2025/3236, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

o deležih dobave s poreklom iz različnih tretjih držav ([33]) ugotovila, da je delež dobave fotovoltaičnih celic iz ene same tretje države večji od 85 %, je ponudba skladna tudi z drugim pododstavkom člena 7(1) ([34]).

(2) **Komisija ni ugotovila odvisnosti pri dobavi končnih proizvodov tehnologij za energijo iz obnovljivih virov, ki spadajo na področje uporabe člena 26 akta o neto ničelni industriji, je pa ugotovila odvisnost za eno ali več njihovih glavnih posebnih komponent:** Države članice morajo omejiti sodelovanje na dražbi ali dodeliti točke le ponudbam, pri katerih količina vsake od teh glavnih posebnih komponent s poreklom iz navedene tretje države ne presega 50 %. To mejo bi bilo treba meriti na ravni projekta, ne pa na ravni posameznega končnega proizvoda. Če se na primer pri uporabi člena 7(2) od ponudnikov zahteva, da največ 50 % določene vetrne komponente izvira iz države, od katere obstaja odvisnost, bo ponudnik to zahtevo izpolnil, če se pri polovici njegovih vetrnih turbin ne uporablja ta komponenta s poreklom iz tretje države, od katere obstaja odvisnost, pri drugi polovici pa se uporablja. Če ima vsak končni proizvod več kot eno tako komponento in so te komponente enake, pa se lahko ponudnik odloči tudi, da pri posamezni vetrni turbini uporabi nekatere komponente s poreklom iz tretje države, od katere obstaja odvisnost, pri drugih pa ne. Pomembno za skladnost s členom 7(2) je, da največ 50 % vseh zadevnih komponent, uporabljenih v projektu, izvira iz države odvisnosti.

Drugi pododstavek člena 7(2) državam članicam omogoča prožnost, da sprejmejo blažje zahteve, kadar delež dobave posebnih komponent s poreklom iz ene same tretje države presega 85 % celotne dobave v Evropsko unijo. V tem primeru se šteje, da je raven odvisnosti od ene same tretje države tako visoka, da bi stroga uporaba merila za odpornost lahko ogrozila zanesljivost dobave navedene komponente. Države članice se zato lahko odločijo, da za komponente s poreklom iz tretje države, od katere obstaja odvisnost, določijo višjo zgornjo mejo, in sicer do 85 %. Ta zgornja meja je bila izbrana, da se prepreči, da bi bila določba zaradi višje meje – bližje 100 % – neučinkovita, in tudi da se omogoči postopna diverzifikacija. V zvezi s tem je treba spomniti na uvodno izjavo 9 Izvedbene uredbe, v kateri so organi za izvajanje dražb pri odločanju, ali bodo odpornost uporabili kot predizbirno merilo ali merilo za dodelitev, pozvani, naj „upošteva[jo] stopnjo odvisnosti Unije od tretje države za to neto ničelno tehnologijo ali njeno glavno posebno komponento, razpoložljivost alternativnih virov oskrbe in učinek, ki bi ga uporaba odpornosti kot predizbirnega merila namesto merila za oddajo lahko imela na dobavo te glavne posebne komponente“.

(3) **Komisija v primeru vetrne energije na kopnem, vetrne energije na morju in elektrolizatorjev ni ugotovila, da več kot 50 % dobave zadevnega končnega proizvoda neto ničelne tehnologije v Uniji oziroma več kot 40 % ob povprečnem povečanju za vsaj 10 odstotnih točk v dveh zaporednih letih izvira iz ene same tretje države:** Zahteve iz člena 7(1) se uporabljajo za dražbe za te tehnologije v zvezi s končnimi proizvodi in njihovimi glavnimi posebnimi komponentami s poreklom iz Kitajske. Skladnost s členom 7(3) bo zagotovljena, če bo vsaj 75 % končnih proizvodov, ki so del ponudbe, izpolnjevalo zahteve iz člena 7(1) glede končnih proizvodov in njihovih glavnih posebnih komponent s poreklom iz Kitajske. Na primer projekt vetrne energije na kopnem, ki sodeluje na dražbi, za katero velja uporaba člena 26 akta o neto ničelni industriji, in v okviru katerega je predvidena

([33]) Sporočilo Komisije s posodobljenimi informacijami za določitev deležev dobave Evropske unije za končne proizvode in njihove glavne posebne komponente s poreklom iz različnih tretjih držav v skladu z Uredbo (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope (akt o neto ničelni industriji) (UL C, C/2025/3236, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

([34]) Primer merila za upravičenost glede odpornosti za fotovoltaično tehnologijo za leto 2026:
„Natančneje, končni proizvodi in glavne posebne komponente naprav, navedeni v Izvedbeni uredbi (EU) 2025/1178, se glede na vrsto ne smejo sestavljati ali proizvajati v tretji državi, za katero je Komisija v skladu s členom 29(2) akta o neto ničelni industriji ugotovila, da več kot 50 % dobave končnih proizvodov v Uniji izvira iz ene same tretje države ali da se je dobava končnih proizvodov v Uniji s poreklom iz ene same tretje države v dveh zaporednih letih v povprečju povečala za vsaj 10 odstotnih točk in dosega vsaj 40 % dobave v Uniji, in sicer:
(a) fotovoltaični modul ni sestavljen v tej tretji državi;
(b) fotovoltaične celice nimajo porekla v tej tretji državi;
(c) razsmerniki nimajo porekla v tej tretji državi;
(d) vsaj ena druga glavna posebna komponenta s seznama iz priloge k Uredbi (EU) 2025/1178 nima porekla v tej tretji državi.“

namestitev 100 vetrnih turbin, bi se moral zavezati, da bo najmanj 75 turbin izpolnjevalo zahteve iz člena 7(1), točka (b), tako da končni proizvod nima porekla na Kitajskem in da največ tri glavne posebne komponente izvirajo iz Kitajske. Sistemi za prenos moči z neposrednim pogonom (vključno z generatorjem) in/ali sistemi za prenos moči z menjalnikom (vključno z generatorjem) se ne smejo šteti med glavne posebne komponente s poreklom iz Kitajske ([35]).

Utemeljitev tega pravila je, da pri teh tehnologijah obstaja znatno tveganje povečane odvisnosti od uvoza iz Kitajske, ki lahko ogrozi zanesljivost dobave Evropske unije. Ta ugotovitev temelji na sedanjih in predvidenih trendih ponudbe in povpraševanja za te tehnologije na svetovni ravni in ravni EU ter na dejstvu, da proizvodne zmogljivosti Kitajske presegajo 50 % svetovne proizvodnje in da njena predvidena proizvodnja znatno presega njene domače cilje in predvidljivo povpraševanje. Sprejeti je bilo treba ukrepe za uresničevanje cilja javne politike, tj. zmanjševanja tveganj zaradi velike odvisnosti z diverzifikacijo virov dobave v sektorju strateškega pomena.

Člen 7(3) ne posega v uporabo člena 7(2) za vetrno energijo na kopnem, vetrno energijo na morju in elektrolizatorje, kadar delež dobave ene od glavnih posebnih komponent s poreklom iz ene same tretje države presega pragove iz prvega pododstavka člena 7(2).

Pomembno je pojasniti, da člen 7 določa popolno harmonizacijo: (i) zahtev v zvezi z največjim številom komponent, ki lahko izvirajo iz tretje države, od katere je Evropska unija pretirano odvisna ali pri kateri obstaja znatno tveganje povečane odvisnosti, in (ii) ključnih strateških komponent. To pomeni, da države članice za končne proizvode neto ničelnih tehnologij in glavne posebne komponente, zajete v členu 26 akta o neto ničelni industriji, ne morejo določiti drugega števila ali opredeliti drugih ključnih strateških komponent za izpolnitev minimalnih zahtev iz člena 7. Ponudniki bi morali v okviru meja iz člena 7 ohraniti prožnost pri izbiri komponent ([36]), ki jih nameravajo nabaviti iz tretje države, od katere je Evropska unija pretirano odvisna ali pri kateri obstaja znatno tveganje povečane odvisnosti, in države članice te prožnosti ne smejo omejiti.

Vendar države članice v primerih, ko se na dražbah odpornost uporablja kot merilo za dodelitev, ohranijo možnost in se jih spodbuja, da spodbujajo nadaljnjo diverzifikacijo dobave za zmanjšanje odvisnosti od države, od katere je Evropska unija pretirano odvisna, ter presežejo minimalne zahteve iz člena 7, tako da ponudnikom, ki te minimalne zahteve presegajo, z dodatnimi merili za dodelitev dodelijo več točk. V praksi imajo države članice, ki so določile minimalne zahteve v obliki meril za dodelitev, usklajenih s členom 7 izvedbene uredbe, možnost te zahteve poostriti tako, da minimalnim zahtevam dodajo nadaljnja merila za dodelitev v zvezi z določenim številom dodatnih glavnih posebnih komponent. Pri dražbi za uvajanje vetrne energije na kopnem bi se na primer država članica lahko odločila, da določeno število točk dodeli ponudnikom, ki izpolnjujejo minimalne zahteve iz člena 7(1), točka (b), (največ tri glavne posebne komponente izvirajo iz tretje države odvisnosti), dodatne točke pa ponudnikom, ki izpolnjujejo strožje zahteve (npr. največ dve komponenti izvirata iz tretje države odvisnosti). Pri tem države članice, enako kot pri minimalni zahtevi, ne morejo določiti drugačnega števila ali opredeliti drugih ključnih strateških komponent za izpolnitev teh strožjih zahtev.

Kot pri vseh necenovnih merilih iz člena 26(2) akta o neto ničelni industriji lahko države članice za izpolnitev minimalnih zahtev iz člena 7 kombinirajo uporabo predizbirnih meril in meril za dodelitev, tudi glede odpornosti. Država članica bi se na primer lahko odločila, da se zahteve glede največjega števila komponent s poreklom iz tretje države, od katere je

([35]) Primer merila za upravičenost glede odpornosti za tehnologijo vetrne energije na morju za leto 2026:
„V svoji vlogi se mora vložnik zavezati, da bo svojo dobavo diverzificiral tako, da bo za najmanj 75 % vetrnih turbin v projektu prepovedal nabavo iz Ljudske republike Kitajske za:
— vetrno turbino na morju (= končni proizvod) in
— generator (= obvezna glavna posebna komponenta) in
— tri druge glavne posebne komponente, ki jih vložnik izbere med devetimi glavnimi posebnimi komponentami vetrne turbine. Seznam devetih glavnih posebnih komponent vetrne turbine je določen v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2025/1178 z dne 23. maja 2025.
Poleg tega se mora vložnik v svoji vlogi zavezati, da bo iz Ljudske republike Kitajske izviralo največ 85 % trajnih magnetov v projektu."

([36]) Znotraj seznama končnih proizvodov in glavnih posebnih komponent, določenega v Izvedbeni uredbi (EU) 2025/1178.

Evropska unija pretirano odvisna, uporabljajo kot predizbirna merila, medtem ko se zahteve glede porekla ključnih strateških komponent uporabljajo kot merila za dodelitev (npr. največ tri glavne posebne komponente vetrne energije na kopnem lahko izvirajo iz tretje države odvisnosti, točke pa se dodelijo, če sistemi za prenos moči z neposrednim pogonom (vključno z generatorjem) in/ali sistemi za prenos moči z menjalnikom (vključno z generatorjem) nimajo porekla v tej tretji državi). Po isti logiki se lahko države članice, kadar se uporablja člen 7(2), odločijo, da odpornost za eno ali več komponent uporabijo kot predizbirno merilo, za eno ali več drugih komponent pa kot merilo za dodelitev, na primer da bi upoštevale razpoložljivost dobave nekaterih komponent in morebitni vpliv na stroške, če se odpornost uporabi kot predizbirno merilo, ne pa kot merilo za dodelitev. Vendar je treba opozoriti, da države članice uporabe ene same minimalne zahteve ne morejo razdeliti na več kot eno merilo, ki združuje predizbirna merila in merila za dodelitev, na primer tako, da za dražbo za vetrno energijo na morju določijo predizbirno merilo, v skladu s katerim lahko iz tretje države, od katere je Evropska unija pretirano odvisna, izvirata največ dve glavni posebni komponenti, ter podobno merilo za dodelitev za dve drugi glavni posebni komponenti, saj člen 7(1), točka (c), določa, da „največ štiri glavne posebne komponente izvirajo iz navedene tretje države“.

Kot pri vseh drugih necenovnih merilih in kot je navedeno v členu 16(2) izvedbene uredbe, se morajo ponudniki zavezati, da bodo zahteve glede odpornosti izpolnjevali ob predložitvi ponudbe ali prej, dejansko skladnost pa je mogoče dokazati pozneje. Pristojni organi po lastni presoji odločijo, kdaj bodo preverili dejansko skladnost z zahtevami, kar je lahko v različnih časovnih obdobjih v celotnem času trajanja projekta. Pri določanju zahtev za dokazovanje skladnosti glede odpornosti bi bilo pomembno, da države članice upoštevajo, da so dobavni roki za večino projektov na področju energije iz obnovljivih virov dolgi ter da ponudniki in proizvajalci težko veliko vnaprej vedo, od katerega dobavitelja bodo nabavili svoje končne proizvode in glavne posebne komponente, deloma zaradi spremenljivosti svetovne dobavne verige in povpraševanja po nekaterih proizvodih in komponentah. Zato bi ponudniki težko dokazali skladnost z zahtevami glede odpornosti ob predložitvi ponudbe, saj se ta, zlasti pri velikih in kompleksnih projektih, pogosto predloži več let pred dejanskim začetkom obratovanja projekta.

Kar zadeva dokazovanje skladnosti z merilom odpornosti, člen 16(5) izvedbene uredbe določa, da bi bilo treba „[s]kladnost z merili iz člena 7 [oceniti] tako, da se od ponudnikov zahteva predložitev carinske dokumentacije v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, če je na voljo, in drugih ustreznih dokumentov, ki dokazujejo poreklo ali kraj sestavljanja neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent, vključno z računi ali kakor koli drugače“. Uredba (EU) št. 952/2013 določa pravila in postopke za izvajanje carinskih operacij v EU, ki vključujejo koncept pravil o poreklu za določitev kraja porekla izdelka. Nepreferencialna pravila o poreklu so navedena v dokumentu Evropske komisije Table of list rules conferring non-preferential origin on products (following the classification in the CN) (Preglednica pravil s seznama, s katerimi je proizvodom priznano nepreferencialno poreklo (po uvrstitvi v KN)). V Prilogi I k smernicam o izvajanju člena 28 ([37]) so ponazorjene tarifne številke harmoniziranega sistema, povezane z neto ničelnimi tehnologijami, ki so najpomembnejše za člen 26 in tudi člen 28 akta o neto ničelni industriji. Te tarifne številke je mogoče primerjati s preglednico Evropske komisije, da se določijo veljavna nepreferencialna pravila o poreklu v skladu s carinskim zakonikom Unije. Ponudniki bi morali kot glavno dokumentacijo za dokazovanje skladnosti z merilom odpornosti predložiti carinske deklaracije.

Za nepreferencialno poreklo velja načelo proste presoje dokazov, kar pomeni, da se lahko za dokazovanje kraja proizvodnje ali sestavljanja proizvoda, ki je naveden v carinskih deklaracijah, uporabijo različni dokumenti in zanesljivi dokazi. Ti dokumenti lahko vključujejo račune, identifikacijske številke proizvodov, serijske številke ali kode, ploščice z imeni, potrdila o poreklu, nakladnice in druge prevozne listine, kosovnice, izjave dobaviteljev, dobavnice, pogodbe z dobavitelji, potrdila o inšpekcijskem pregledu tovarne ali sisteme za izvedbo proizvodnje. Čeprav bo morda treba prispevek k odpornosti preveriti za vsako glavno posebno komponento končnega proizvoda neto ničelne tehnologije (na različnih ravneh njegove vrednostne verige), carinske deklaracije zagotavljajo le informacije o poreklu glavnih posebnih komponent, uvoženih v EU, ne pa tudi o drugih glavnih posebnih komponentah, na primer tistih, ki so na naslednji ravni vrednostne verige, ali tistih, ki so proizvedene v EU.

([37]) Sporočilo Komisije – Smernice za izvajanje člena 28 Uredbe (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (akt o neto ničelni industriji) (UL C, C/2026/123, 7.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/123/oj).

Zato člen 16(5) izvedbene uredbe določa, da bi bilo treba, če je na voljo, predložiti carinsko dokumentacijo, ki jo je mogoče dopolniti z drugimi ustreznimi dokumenti, ki dokazujejo poreklo ali kraj sestavljanja končnih proizvodov neto ničelne tehnologije in glavnih posebnih komponent v skladu z njihovimi nepreferencialnimi pravili o poreklu. V primeru fotovoltaičnega modula carinska deklaracija na primer vsebuje le informacije o poreklu samega modula. Za določitev porekla osnovnih glavnih posebnih komponent (tj. solarnega stekla, fotovoltaičnih celic, fotovoltaičnih rezin, silicijevih ingotov za fotovoltaiko in polikristalnega silicija za fotovoltaiko) so poleg zgoraj navedenih dokumentov potrebni drugi dokumenti. V členu 16(5) so kot mogoč podporni dokument, ki bi se lahko uporabil za ta namen, navedeni računi. Vendar lahko države članice zahtevajo druge dokumente, če ti zagotavljajo zanesljive informacije, ki proizvode povezujejo z njihovim krajem proizvodnje ali sestavljanja. Ti dokumenti lahko vključujejo identifikacijske številke proizvodov, serijske številke ali kode, ploščice z imeni, potrdila o poreklu, nakladnice in druge prevozne listine, kosovnice, izjave dobaviteljev, dobavnice, pogodbe z dobavitelji, potrdila o inšpekcijskem pregledu tovarne ali sisteme za izvedbo proizvodnje. Če ponudnik ne predloži ustreznega dokumenta, ki dokazuje poreklo ali kraj sestavljanja končnega proizvoda ali glavne posebne komponente, bi morale države članice avtomatično šteti, da ti končni proizvodi ali glavne posebne komponente izvirajo iz države ali so sestavljeni v državi, od katere je EU zelo odvisna.

Če so med izvajanjem projekta potrebne spremembe dobaviteljev, bi morali novi dobavitelji izpolnjevati merila, določena pri prvotni dražbi, na kateri je bila ponudba izbrana. Kadar so se na primer uporabljala merila odpornosti, bi morale biti zamenjave komponent v projektu dovoljene le, če so skladne s prispevkom k odpornosti, kot je bil prvotno določen. Izjeme od tega bi se morale uporabljati le, če bi skladnost z merili dražbe povzročila tehnično nezdružljivost.

4.5 **Prispevek k trajnostnosti**

Države članice bi morale v skladu s členom 26(2) akta o neto ničelni industriji prispevek dražb k trajnostnosti oceniti s preučitvijo okoljske trajnostnosti ponudb ali njihovega prispevka k inovacijam ali povezovanju energetskega sistema.

4.5.1 *Okoljska trajnostnost*

Prispevek dražbe k trajnostnosti se lahko oceni z določitvijo necenovnih meril okoljske trajnostnosti, s katerimi se ocenjuje vpliv na podnebje in okolje. Ta merila morajo presegati minimalne zahteve, določene z veljavnim pravom, vključno z nacionalnim pravom in pravom Unije. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 16 Izvedbene uredbe, lahko države članice pri oblikovanju meril okoljske trajnostnosti uporabijo eno ali več meril okoljske trajnostnosti iz Izvedbene uredbe ali drugih meril, za katere menijo, da so pomembna. Če se države članice odločijo uporabiti merila, navedena v Izvedbeni uredbi, morajo upoštevati metodologijo, določeno v navedeni uredbi.

Za ogljični odtis za zdaj ni harmoniziranih zavezujočih metodologij Unije za tehnologije, ki spadajo na področje uporabe Izvedbene uredbe. Komisija je napovedala, da si bo prizadevala za poenostavitev in harmonizacijo metodologij obračunavanja ogljika ([38]). V okviru uredbe o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke ([39]) bi si Komisija lahko prizadevala za informacije, povezane z kazalniki okoljske uspešnosti v življenjskem ciklu, kot je ogljični odtis. To bi se razlikovalo od zahtev glede označevanja energijske učinkovitosti in drugih kazalnikov okoljske trajnostnosti, kot je možnost recikliranja.

Medtem pa Izvedbena uredba vsebuje informacije o načelih, ki bi jih bilo treba upoštevati pri taki oceni ogljičnega odtisa (na podlagi ocene življenjskega cikla), zlasti glede zahtev za preglednost in kakovost podatkov. Prav tako bi bilo treba zagotoviti, da ogljični odtis zajema več faz življenjskega cikla. Ker se lahko razpoložljivost in zanesljivost podatkov za zajetje vseh faz življenjskega cikla razlikujeta, bi bilo treba to upoštevati pri določanju mej sistema in predpostavk za ogljični odtis ([40]).

([38]) Sporočilo Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje (COM(2025) 85).

([39]) Uredba (EU) 2024/1781 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke, spremembi Direktive (EU) 2020/1828 in Uredbe (EU) 2023/1542 ter razveljavitvi Direktive 2009/125/ES (UL L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([40]) Priporočilo Komisije (EU) 2021/2279 se lahko šteje za ustrezno referenco za razvoj specifičnih podatkov in smernic.

4.5.2 *Inovacije*

Merilo za inovacije naj bi zagotovilo, da zmagovalni projekti, kadar dražba vključuje inovacije, izkazujejo oprijemljivo izboljšanje glede na trenutno stanje tehnike. Ker imajo lahko inovacije različne učinke, Izvedbena uredba ne določa omejitev glede področij, na katera bi se morale te inovacije nanašati. Namesto tega se bodo ta področja opredelila med postopkom zasnove dražbe na podlagi posebnih ciljev glede inovacij, ki jih določijo države članice, ki organizirajo dražbo. Izvedbena uredba razlikuje med dražbami, namenjenimi izključno inovacijam, in dražbami, ki vključujejo nekatere inovativne vidike, vendar so osredotočene predvsem na uvajanje. Izvedbena uredba zato določa različne obveznosti glede na naravo zadevnih inovacij.

4.5.3 *Povezovanje energetskega sistema*

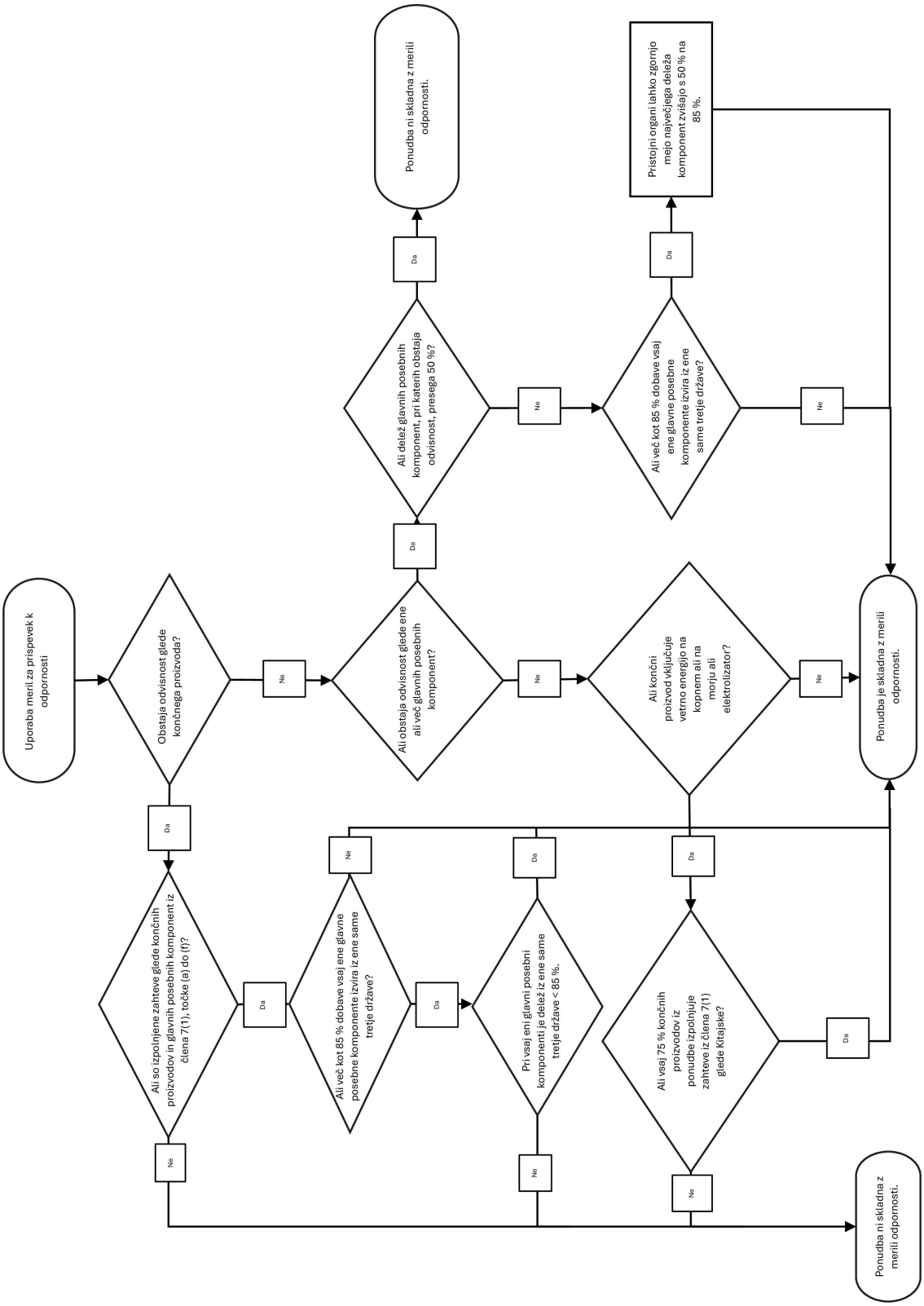
„Povezovanje energetskega sistema“, kot je opredeljeno v aktu o neto ničelni industriji, pomeni povečanje vključevanja energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem in doseganje učinkovitosti na ravni sistema, tudi med nosilci energije, infrastrukturami in sektorji povpraševanja. Splošni cilj povezovanja energetskega sistema je zagotavljanje nefosilnih, prožnih, zanesljivih in z viri gospodarnih energetskih storitev ob najnižjih možnih stroških.

Izvedbena uredba določa necenovna merila za povezovanje energetskega sistema pri dražbah za energijo iz obnovljivih virov, da bi se pripomoglo k zmanjšanju stroškov energetskega sistema z obravnavanjem vpliva delovanja projektov na področju energije iz obnovljivih virov na sistem. Prispevek ponudb k povezovanju energetskega sistema bi bilo treba oceniti glede na njihovo zmožnost prispevati k zmanjšanju potreb sistema, in sicer na podlagi treh razsežnosti: (1) časovne prožnosti, (2) lokacijskega vpliva in (3) povezav med nosilci energije.

Člen 15 je namenjen zagotavljanju, da se upoštevajo vse tri razsežnosti, ne pa le na primer časovna prožnost. Razlog za to je, da so z vidika povezovanja energetskega sistema vse razsežnosti medsebojno odvisne, zato jih je težko ločiti. Čeprav Izvedbena uredba zahteva, da se pri zasnovi dražbe upoštevajo vse tri razsežnosti, ne zahteva, da se vse izvajajo kot del necenovnega merila za povezovanje energetskega sistema.

PRILOGA 1

Diagram poteka za uporabo meril za odpornost

PRILOGA 2

Primer fotovoltaičnih naprav, skladnih z aktom o neto ničelni industriji, v skladu s členom 7(1) izvedbene uredbe

Ker je bila ugotovljena odvisnost od dobave iz ene same tretje države, je skladnost s členom 7(1) Izvedbene uredbe zagotovljena, če:

- ✓ solarni fotovoltaični sistemi niso sestavljeni v tej tretji državi,
- ✓ fotovoltaični razsmerniki in fotovoltaične celice ne izvirajo iz te tretje države,
- ✓ fotovoltaični moduli niso sestavljeni v tej tretji državi,
- ✓ vsaj ena druga glavna posebna komponenta ne izvira iz te tretje države.

PRILOGA 3

Primer kopenske vetrne turbine, skladne z aktom o neto ničelni industriji, v skladu s členom 7(3) izvedbene uredbe

Vsaj 75 % turbin mora izpolnjevati zahteve iz člena 7(1) glede Kitajske:

- ✓ Turbine (končni proizvod) ne izvirajo iz Kitajske.
- ✓ Največ tri glavne posebne komponente izvirajo iz Kitajske, pri čemer sistemi za prenos moči/generator niso vključeni

Za **VSE** turbine: največ 85 % trajnih magnetov v projektu bo izviralo iz Kitajske (člen 7(2)).